

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**

5 Απριλίου 2012

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **3 Μαΐου 2012**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

α) Ε.Ε – Ευρωζώνη: Εξασθένιση των προσδοκιών στην ΕΕ, αμετάβλητο το κλίμα στην Ευρωζώνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος, μετά από ένα δίμηνο ήπιας βελτίωσης, εξασθενεί τον Μάρτιο στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** κατά 0,8 μονάδες, αλλά παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητος στην **Ευρωζώνη**, φθάνοντας αντίστοιχα στις 93,2 και 94,4 μονάδες. Ο δείκτης απέχει ακόμα από το μακροχρόνιο μέσο όρο του και στις δύο ζώνες, ενώ η πτώση τον Μάρτιο οφείλεται στην υποχώρηση των προσδοκιών στη Βιομηχανία και τις Κατασκευές. Αντίθετα, στις Υπηρεσίες και στο Λιανικό Εμπόριο, σημειώνεται άνοδος στους σχετικούς δείκτες, ενώ βελτιώνεται και η Καταναλωτική Εμπιστοσύνη.

Συγκεκριμένα, στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης προσδοκιών χάνει τις μονάδες που κέρδισε τον περασμένο μήνα, τόσο στην ΕΕ (-1,8), όσο και στην Ευρωζώνη (-1,5) και επανέρχεται στα επίπεδα του μακροχρόνιου μέσου όρου του. Αντιθέτως, ο δείκτης των **Υπηρεσιών** κερδίζει 0,8 μονάδες στην ΕΕ και 0,6 μονάδες στην Ευρωζώνη, ενώ και στο **Λιανικό Εμπόριο** το κλίμα βελτιώνεται και αυτόν τον μήνα, περισσότερο στην ΕΕ (+1,8) και λιγότερο στην Ευρωζώνη (+0,5). Στις **Κατασκευές** από την άλλη πλευρά, ο σχετικός δείκτης σημειώνει κάμψη τον Μάρτιο, σε αμφότερες ΕΕ (-0,8) και Ευρωζώνη (-1,9), κυρίως λόγω των αναμενόμενων απωλειών σε όρους θέσεων εργασίας. Τέλος, ο δείκτης **Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** βελτιώνεται και στις δύο ζώνες (+1,3 και +0,6 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα), εξέλιξη η οποία εκπορεύεται από τη βελτίωση των προσδοκιών των ευρωπαίων πολιτών ως προς τη μελλοντική *οικονομική κατάσταση της χώρας τους* και την εξομάλυνση της *προβλεπόμενης ανεργίας*. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι σχετικοί δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνονται στις -7,1 και -7,2 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι θετικές *προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής* παραμένουν στα ίδια επίπεδα στην ΕΕ και εξασθενούν στην Ευρωζώνη, ενώ οι αρνητικοί δείκτες στις *εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών* διευρύνονται και στις δύο ζώνες. Τέλος, οι *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* υποδηλώνουν κλιμάκωση κατά 2 μονάδες στην ΕΕ και παραμένουν αμετάβλητες στην Ευρωζώνη.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώνονται στις -3,6 και -0,3 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι αρνητικές *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους* παραμένουν σχεδόν αμετάβλητες στην ΕΕ, ενώ αντίθετα βελτιώνονται ελαφρά στην Ευρωζώνη. Θετικά μεταβάλλονται και οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση*, κατά 2 περίπου μονάδες στην ΕΕ και ηπιότερα στην Ευρωζώνη, ενώ τέλος, οι θετικές *προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης* διατηρούνται στα ίδια σχεδόν επίπεδα σε αμφότερες τις ζώνες.

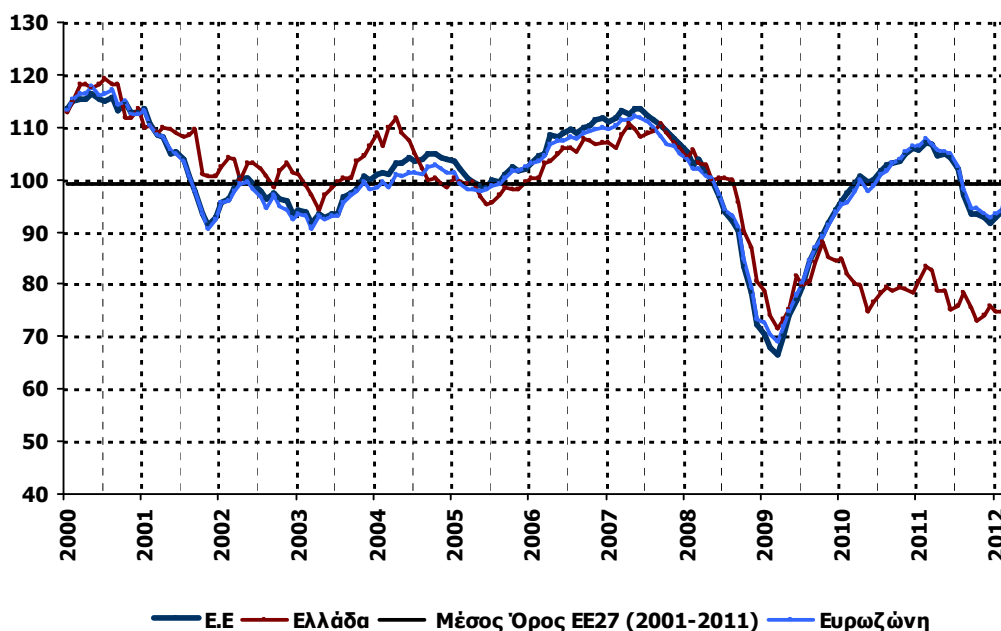
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2011=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

			Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2011	2007	2008	2009	2010	2011				
ΕΕ-27	66,9 Μαρ-09	113,8 Ιουν-07	99,3	111,03	93,32	79,31	101,18	100,28				
Ευρωζώνη	69,6 Μαρ-09	113,0 Ιαν-01	98,7	109,38	93,46	80,24	100,51	101,01				
Ελλάδα	67,2 Μαρ-09	111,9 Απρ-04	96,3	108,38	97,43	79,70	79,31	77,62				
2011												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	105,5	107,0	106,8	104,7	104,9	104,1	101,9	97,1	93,6	93,6	92,6	91,6
Ευρωζώνη	106,3	107,6	106,7	105,6	105,1	104,9	102,5	98,1	94,6	94,4	93,5	92,8
Ελλάδα	80,6	83,5	82,6	78,8	78,6	75,0	75,8	78,3	75,5	73,0	74,0	75,7
2012												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	92,8	94,0	93,2									
Ευρωζώνη	93,4	94,5	94,4									
Ελλάδα	74,9	74,9	75,7									

Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2010=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα (1990-2011=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώνονται στις -11,4 μονάδες στην ΕΕ και στις -12,2 στην Ευρωζώνη. Οι αρνητικές *εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* αμβλύνονται και στις δύο ζώνες και περισσότερο στην Ευρωζώνη, ενώ οι *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* υποδηλώνουν οριακή κλιμάκωση στην Ευρωζώνη και μικρή

διόγκωση στην ΕΕ. Τέλος, ο αρνητικός δείκτης των *προβλέψεων για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες* περιορίζεται κατά 2 σχεδόν μονάδες και στις δύο ζώνες.

- Στις **Κατασκευές**, οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται τον Μάρτιο αντίστοιχα στις -29,2 και -26,5 μονάδες. Από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας, οι αρνητικές *προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών* εξομαλύνονται οριακά σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ενώ αντίθετα η πτώση στις *προβλέψεις για την απασχόληση το επόμενο 12μηνο*, κατά 2 και 4 μονάδες αντίστοιχα, είναι που οδηγεί τελικά τον συνολικό δείκτη και στις δύο ζώνες σε υποχώρηση.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** τον Μάρτιο διαμορφώνεται στις -19,3 και -19,1 μονάδες αντίστοιχα στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη. Οι αρνητικές *προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους* κάμπτονται οριακά στην Ευρωζώνη και παραμένουν αμετάβλητες στην ΕΕ, ενώ οι εκτιμήσεις για *την οικονομική κατάσταση της χώρας* κερδίζουν έδαφος σε αμφότερες τις ζώνες, κατά 2 και 3 περίπου μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Η *πρόθεση για αποταμίευση* επιδεινώνεται οριακά και στις δύο ζώνες, ενώ τέλος, ο δείκτης *προβλέψεων για την εξέλιξη της ανεργίας* αμβλύνεται κατά 2 περίπου μονάδες και στις δύο ζώνες.
- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος), παραμένει στα ίδια επίπεδα στην ΕΕ (στις +3,5 μονάδες), αλλά αποκλιμακώνεται οριακά στην Ευρωζώνη (στις -3,5 από -2,7 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία, εξασθένιση σημειώνουν οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων*, οριακή στην ΕΕ και κατά 5 μονάδες στην Ευρωζώνη, ενώ οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* υποχωρούν σημαντικά και στις δύο ζώνες, και περισσότερο στην ΕΕ. Τέλος, ο δείκτης των *προβλέψεων της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο* αντισταθμίζει την επιδείνωση στην τρέχουσα περίοδο, αυξανόμενος κατά 7 στην ΕΕ και κατά 5 μονάδες αντίστοιχα στην Ευρωζώνη.

Από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές χώρες, ο δείκτης κλίματος βελτιώνεται στην Ιταλία (+3,5), την Πολωνία (+2,2) και την Γαλλία (+2,0), ενώ αντίθετα υποχωρεί στο Ην. Βασίλειο (-2,5), την Γερμανία (-2,4), την Ολλανδία (-1,3) και την Ισπανία (-1,1). Η Γερμανία παραμένει σταθερά η μόνη μεγάλη χώρα στην οποία ο σχετικός δείκτης κινείται πάνω από τον μακροχρόνιο μέσο όρο του.

β) Ελλάδα: Μικρή βελτίωση στο οικονομικό κλίμα

Ο **Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα** κινείται οριακά ανοδικά τον Μάρτιο και διαμορφώνεται στις 75,7 μονάδες. Οι πολύ απαισιόδοξες επιχειρηματικές προσδοκίες στη Βιομηχανία και τις Υπηρεσίες αμβλύνονται ελαφρώς, ενώ και η καταναλωτική εμπιστοσύνη βελτιώνεται ήπια. Αντίθετα, το κλίμα στις Κατασκευές και στο Λιανικό Εμπόριο επιδεινώνεται. **Η άρση του νομισματικού κινδύνου, η επιτυχής υλοποίηση του προγράμματος ανταλλαγής της ομολόγων και οι προσδοκίες από την επανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, έχουν συμβάλει στη σταθεροποίηση του οικονομικού κλίματος. Ωστόσο οι αβεβαιότητες, για την πορεία της οικονομίας παραμένουν, καθώς οι απαιτήσεις υλοποίησης του νέου προγράμματος χρηματοδότησης είναι πολλές και σύνθετες. Ταυτόχρονα η προεκλογική περίοδος, αλλά ενδεχομένως και η μετεκλογική ρευστότητα του πολιτικού σκηνικού, δημιουργούν αμφιβολίες σχετικά με την έγκαιρη και αποτελεσματική προώθηση του συνόλου των μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων που πρέπει να πραγματοποιηθούν στο επόμενο διάστημα. Θα πρέπει εξάλλου να σημειωθεί ότι από το 1981 που διεξάγονται αυτές οι έρευνες στην Ελλάδα, πάντα τους προεκλογικούς μήνες σημειώνεται βελτίωση του κλίματος, καθώς η προσέγγιση σε μια διαδικασία άμεσης παρέμβασης στο πολιτικό περιβάλλον της χώρας δημιουργεί θετικές προσδοκίες.** Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, ανοδικά κινούνται οι αρνητικές *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής*, και ηπιότερα οι χαμηλές *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης*, ενώ το διογκωμένο *επίπεδο των αποθεμάτων* παραμένει στα ίδια σχεδόν επίπεδα.
- στις **Υπηρεσίες**, οι αρνητικές *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους* εξομαλύνονται, όταν οι αντίστοιχες για την τρέχουσα ζήτηση καταγράφουν μικρή πτώση και οι *προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου* παραμένουν στα ίδια επίπεδα.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, ο έντονα αρνητικός δείκτης των *εκτιμήσεων των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις* καταγράφει μικρή άνοδο, ενώ αντίθετα οι *προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές των πωλήσεων* ελαφρώς επιδεινώνονται, με τις *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* να αυξάνονται ήπια.
- στις **Κατασκευές**, οι ήδη χαμηλές *προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών* υποχωρούν κατακόρυφα, πτώση που μετριάζεται από τη μικρή άμβλυση των έντονα αρνητικών *προσδοκιών για την απασχόληση* του τομέα.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι αρνητικές *προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού*, αλλά και οι *προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας* κινούνται ανοδικά, ενώ αντίθετα η *πρόθεση για αποταμίευση* υποχωρεί σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Τέλος, οριακή είναι η υποχώρηση των *δυσοίωνων προβλέψεων για την εξέλιξη της ανεργίας*.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Ελαφρά βελτίωση των προσδοκιών

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία**, μετά από ένα τρίμηνο σταθεροποίησης στα επίπεδα των 71-72 μονάδων, τον Μάρτιο κερδίζει ελαφρώς έδαφος και διαμορφώνεται στις 75,7 μονάδες (από 71,6 μονάδες), χαμηλότερα όμως έναντι της αντίστοιχης επίδοσης του 2011 (80,5 μονάδες). **Οι προβλέψεις για την παραγωγή του επόμενου τριμήνου φαίνεται να αναθερμαίνονται, μετά από σχεδόν ένα έτος αρνητικών προβλέψεων, ενώ θετικές μεταβολές καταγράφουν και οι δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας.** Συγκεκριμένα, από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας των επιχειρήσεων, οι *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής*, αλλάζουν πρόσημο μετά από εννιά μήνες αρνητικών επιδόσεων. Στις *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης* καταγράφεται μικρή βελτίωση στον έντονα αρνητικό σχετικό δείκτη, ενώ στα ίδια σχεδόν επίπεδα παραμένουν οι εκτιμήσεις ως προς το *επίπεδο των αποθεμάτων*. Αναλυτικότερα:

α) Σχετικά το **επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης**, ο αντίστοιχος δείκτης κερδίζει τις λίγες μονάδες που έχασε τον περασμένο μήνα και διαμορφώνεται υψηλότερα κατά 3 μονάδες τον Μάρτιο (στις -52). Από τις επιχειρήσεις του τομέα, σταθερά ένα 56% το τελευταίο τρίμηνο δηλώνει μειωμένες για την εποχή παραγγελίες, ενώ μόλις 4% αναφέρει το αντίθετο.

β) Η αποκλιμάκωση των αρνητικών **προβλέψεων για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχίς 3-4 μήνες**, συνεχίζεται για τρίτο διαδοχικό μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται πλέον - έστω και οριακά - σε θετικά επίπεδα (+1 μονάδα). Έτσι, τα ποσοστά εκείνων που προβλέπουν αντίστοιχα άνοδο και πτώση της παραγωγής το επόμενο τρίμηνο, σχεδόν ισοσκελίζονται (23% και 22% αντίστοιχα).

γ) Τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων** παραμένουν σχεδόν αμετάβλητα τον Μάρτιο σε σχέση με τον Φεβρουάριο, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται οριακά υψηλότερα, στις +17 μονάδες. Το 26% των επιχειρήσεων του τομέα αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα, ενώ το 9% δηλώνει το αντίθετο.

δ) Από τους δείκτες που συνδέονται με *την εξαγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων*, όλοι κινούνται θετικά: οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** αμβλύνονται περαιτέρω και αυτόν το μήνα, κερδίζοντας 5 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -21 μονάδες. Το 13% των επιχειρήσεων του τομέα (από 10%) κρίνει ως υψηλά για την εποχή τα επίπεδα των παραγγελιών του, έναντι όμως του 34% (από 36%) που τα θεωρεί χαμηλά. Στο ίδιο κλίμα, οι **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές το τελευταίο τρίμηνο** κερδίζουν έδαφος, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -10 μονάδες (από -17) και το 1/5 των επιχειρήσεων να εκτιμά αυξημένες εξαγωγές σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχίς μήνες** συμπληρώνουν, τέλος, την ελαφρώς

ανοδική πορεία των υπόλοιπων εξαγωγικών δεικτών, με το σχετικό ισοζύγιο να διατηρεί το θετικό του πρόσημο και να ενισχύεται στις +14 μονάδες (από +12). Ένα 15% των επιχειρήσεων αναμένει μείωση των εξαγωγών του το επόμενο διάστημα, ενώ διπλάσιο ποσοστό προβλέπει διεύρυνση.

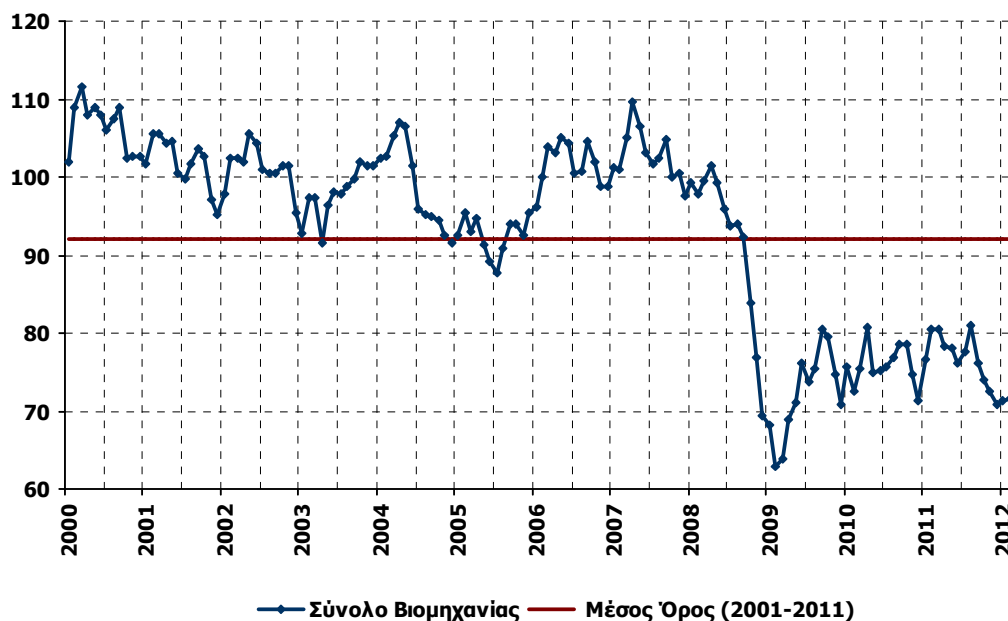
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Βιομηχανία (1996-2006=100)					Μέσος όρος							
					Min	Max	2001-2011	2007	2008	2009	2010	2011
					62,8	109,5	92,2	102,8	91,9	72,1	75,8	76,9
					Φεβ-09	Απρ-07						
2011												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
76,6	80,6	80,5	78,3	78,1	76,2	77,5	81,0	76,2	74,0	72,6	70,9	
2012												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
71,4	71,6	75,7										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

ε) Ως προς τους δείκτες των πωλήσεων, οι εκτιμήσεις για τις **τρέχουσες πωλήσεις των επιχειρήσεων** επιδεινώνονται. Ο σχετικός δείκτης καταγράφει περαιτέρω πτώση 4 μονάδων και διαμορφώνεται στις -40 μονάδες, με τις μισές επιχειρήσεις (από 46%) να εκτιμούν μειωμένες πωλήσεις σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και μόλις το 1/10 να αναμένει εκ νέου άνοδο. Αντίθετα, οι αρνητικές, επί εννιά συναπτούς μήνες, **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** δίνουν τη θέση τους σε θετικό ισοζύγιο τον Μάρτιο (στις +2 μονάδες από -8), με το ¼ των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο των πωλήσεών του το επόμενο τρίμηνο..

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** παραμένουν στα ίδια σχεδόν επίπεδα (3,8 από 3,9 μήνες) το τελευταίο τετράμηνο, ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** διαμορφώνεται σε τρίτο κατά σειρά ιστορικά χαμηλό επίπεδο, στο 62,8% (από 63%).

ζ) Μικρή βελτίωση καταγράφουν οι έντονα αρνητικές **προβλέψεις για την απασχόληση**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -25 μονάδες (από -28) και το 27% των επιχειρήσεων του τομέα (από 29%) να προβλέπει μείωση των θέσεων εργασίας το επόμενο τρίμηνο.

η) Περαιτέρω αποκλιμάκωση καταγράφουν οι **προβλέψεις για τις τιμές των προϊόντων**, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -10 μονάδες (από -3). Από τις επιχειρήσεις του τομέα, το 18% προβλέπει άνοδο τιμών, έναντι ενός 8% που αναμένει μείωση.

ι) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι σχετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων διαφοροποιούνται οριακά σε σχέση με τη μέτρηση Δεκεμβρίου, προς όλες τις αγορές. Συγκεκριμένα, οι σχετικές εκτιμήσεις βελτιώνονται οριακά προς την αγορά της ΕΕ και την εγχώρια αγορά και αντίθετα, περιορίζονται ως προς τις αγορές στον υπόλοιπο κόσμο.

Από τους τρεις επιμέρους τομείς, σημειώνεται βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών σε όλους και ιδιαίτερα στα Κεφαλαιουχικά αγαθά. Αναλυτικότερα:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Καταναλωτικά Αγαθά** διαμορφώνεται στις 81,0 μονάδες (από 76,7 μονάδες), ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με την περσινή τιμή του (83,4 μονάδες). Οι προβλέψεις για την παραγωγή τους επόμενους μήνες καταγράφουν άνοδο 16 μονάδων (στις +7 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ οι αρνητικές εκτιμήσεις παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης αμβλύνονται κατά 8 μονάδες (στις -36 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Τα αποθέματα από την άλλη πλευρά, παρουσιάζουν μικρή διόγκωση, με το σχετικό ισοζύγιο να ενισχύεται στις +19 μονάδες (από +10), ενώ στους δείκτες των εξαγωγών, τόσο στις τρέχουσες εκτιμήσεις, όσο και στις βραχυπρόθεσμες προβλέψεις, σημειώνεται βελτίωση. Στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται μικρή βελτίωση στο σχετικό ισοζύγιο (στις -12 από -17 μονάδες), ενώ σε σχέση με τις τιμές, οι προβλέψεις μείωσης υπερισχύουν κατά 14 μονάδες των προβλέψεων ανόδου. Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα για την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων σημειώνεται ελαφρά βελτίωση έναντι του Δεκεμβρίου στις εκτιμήσεις προς πάσα εξαγωγική κατεύθυνση.

Άνοδο 8 μονάδων σημειώνει ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά** και διαμορφώνεται στις 64,2 μονάδες, ελαφρώς μόνο χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (67,3 μονάδες). Από τα στοιχεία του δείκτη, η ανάκαμψη στις αρνητικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες φθάνει τις 11 μονάδες (στις -27 το ισοζύγιο), ενώ έντονα αρνητικές παραμένουν οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση (στις -67 ο σχετικός δείκτης). Αξιοσημείωτη είναι η αποκλιμάκωση στις εκτιμήσεις των αποθεμάτων (στις +10 από +21 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ ως προς την εξαγωγική δραστηριότητα του τομέα, τα αρνητικά ισοζύγια παραγγελιών και ζήτησης εξωτερικού, αλλά

και των εξαγωγών του επόμενου τριμήνου, περιορίζονται αμφότερα κατά το ήμισυ. Σε ό,τι αφορά την απασχόληση, το έντονα αρνητικό ισοζύγιο κερδίζει περαιτέρω έδαφος και αυτόν το μήνα, αλλά παραμένει πολύ χαμηλό (στις -39 από -45 μονάδες), ενώ στο πεδίο των τιμών, οι προβλέψεις αποκλιμάκωσης διατηρούνται σε χαμηλά επίπεδα. Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα για την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων, καταγράφεται μικρή πτώση στις σχετικές εκτιμήσεις προς την εγχώρια και τις λοιπές αγορές.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ενδιάμεσα Αγαθά** βελτιώνονται επίσης, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 74,0 μονάδες (από 71,1 μονάδες), σε κατώτερη επίδοση σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή (81 μονάδες). Η άνοδος αυτή εκπορεύεται από τη μικρή βελτίωση στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής (στις +2 από -2 μονάδες το ισοζύγιο), αλλά και την ήπια αποκλιμάκωση του δείκτη των αποθεμάτων (στις +17 από +21 μονάδες). Μετά την πτώση του περασμένου μήνα στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση, ο σχετικός δείκτης τον Μάρτιο παραμένει στα ίδια σχεδόν επίπεδα (στις -63 μονάδες), ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες εξαγωγές βελτιώνονται ελαφρώς, ενώ αντίθετα εξασθενούν οι θετικές προβλέψεις για τις εξαγωγές το επόμενο τρίμηνο. Οι προβλέψεις για την απασχόληση του τομέα παραμένουν αμετάβλητες εδώ και ένα τρίμηνο, με τα 2/5 των επιχειρήσεων να αναμένουν εκ νέου μείωση θέσεων εργασίας, ενώ σχετική σταθερότητα καταγράφεται και ως προς τις τιμές, με το δείκτη των προβλέψεων να διαμορφώνεται στις -8 μονάδες. Τέλος, σε σχέση με τη μέτρηση Δεκεμβρίου, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την ανταγωνιστική τους θέση έχουν επιδεινωθεί ως προς την ευρωπαϊκή αγορά και έχουν ελαφρά βελτιωθεί ως προς την εγχώρια.

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Ισχυρή υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκιών

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές, μετά την πρόσκαιρη άνοδο του Φεβρουαρίου, τον Μάρτιο επανέρχεται σε πτωτική τροχιά και διαμορφώνεται κατά 10 μονάδες χαμηλότερα, στις 33,2, αν και υψηλότερα πάντως σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή τιμή του (26,3 μονάδες). **Κυριαρχεί στον κλάδο η απαισιοδοξία για τις προσδοκώμενες εργασίες του επόμενου τριμήνου, οδηγώντας το συνολικό δείκτη σε μείωση, παρόλο που οι έντονα αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση του τομέα ελαφρώς αποκλιμακώνονται.** Αναλυτικότερα, το συντριπτικό 86% των επιχειρήσεων (από 78%) προβλέπει πτώση *στο πρόγραμμα εργασιών τους* το προσεχές τρίμηνο, ενώ εκμηδενίζεται το ποσοστό εκείνων που αναμένουν βελτίωση. Οι προβλέψεις για την απασχόληση του τομέα βελτιώνονται ελαφρά (στις -50 από -55 μονάδες ο σχετικός δείκτης), χωρίς αυτό να είναι αρκετό για να αντισταθμίσει την αρνητική έκβαση των προβλέψεων του προγράμματος εργασιών. Εξάλλου, και οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα πορεία των εργασιών* των επιχειρήσεων είναι απογοητευτικές, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στη χαμηλότερη επίδοση του δωδεκαμήνου (στις -69 μονάδες). Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας παραμένουν πολύ χαμηλά, στους 6,7 (από τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα των 6,5 μηνών του Φεβρουαρίου), ενώ ως προς τις τιμές, αυτές υποδηλώνουν μικρή αποκλιμάκωση, με τα 2/5 των επιχειρήσεων (από 35%) να αναμένουν και νέα υποχώρηση

τιμών και μόνο το 14-15% το τελευταίο δίμηνο να αναμένει άνοδο. Τέλος, μόλις το 3% (από 7%) των ερωτηθέντων δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία, με το 40% να επισημαίνει την ανεπαρκή χρηματοδότηση, το 35% τη χαμηλή ζήτηση και ένα 17% να αναφέρει παράγοντες όπως η γενική κατάσταση της χώρας και η ύφεση, η γραφειοκρατία, η υψηλή φορολογία, οι μεγάλες εκπτώσεις, οι καθυστερήσεις πληρωμών, ο έντονος ανταγωνισμός, η αναστολή μεγάλων έργων και η απουσία δημοπράτησης έργων κ.α., ως σημαντικότερα προσκόμματα στη λειτουργία τους.

Στους επιμέρους κλάδους σημειώνονται τα εξής:

Μετά την άνοδο του περασμένου μήνα από τα ιστορικά χαμηλά του Γενάρη στις **Ιδιωτικές Κατασκευές**, ο σχετικός δείκτης τον Μάρτιο χάνει και πάλι έδαφος και διαμορφώνεται στις 27 μονάδες (από 35,4 μονάδες), εξέλιξη η οποία εκπορεύεται από την κάθετη πτώση εργασιών. Έτσι, ο αρνητικός δείκτης για το επίπεδο του προγράμματος εργασιών διευρύνεται στις -84 μονάδες, ενώ παρά τη βελτίωση, οι προβλέψεις για την απασχόληση παραμένουν εξαιρετικά δυσοίωνες (στις -60 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, ενισχύονται οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών, ενώ η εξασφαλισμένη δραστηριότητα των κατασκευαστικών επιχειρήσεων περιορίζεται σε μόλις 3,6 μήνες (ιστορικά χαμηλά επίπεδα). Ως προς τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες ενισχύονται σημαντικά, αφού πάνω από τις μισές επιχειρήσεις προβλέπουν μείωση τιμών και μόλις το 4% αναμένει άνοδο. Τέλος, μόλις το 3% δεν αναφέρει εμπόδια στη λειτουργία του, με το 54% να δηλώνει τη χαμηλή ζήτηση, το 30% την ανεπαρκή χρηματοδότηση και ένα 14% τους λοιπούς παράγοντες ως τα βασικότερα λειτουργικά προσκόμματα.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** περιορίζεται στη δυσμενέστερη επίδοση του τελευταίου τετραμήνου, στις 38,3 μονάδες (από 49,3 μονάδες), σε ανώτερα πάντως επίπεδα από τα αντίστοιχα, περσινά (17,7 μονάδες). Οι απαισιόδοξες προβλέψεις για τις προγραμματισμένες εργασίες των επιχειρήσεων εντείνονται, με το σχεδόν ομόφωνο 88% των επιχειρήσεων του κλάδου να αναμένει μείωσή τους (από 83%), ενώ και στις προοπτικές για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο χάνει επίσης έδαφος και διαμορφώνεται στις -42 μονάδες (από -36). Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών των επιχειρήσεων διευρύνονται (στις -71 από -53 μονάδες ο σχετικός δείκτης), με το 75% των επιχειρήσεων να δηλώνει απογοητευμένο από την τρέχουσα δραστηριότητά του. Ο δείκτης των τιμών υποχωρεί περαιτέρω και διαμορφώνεται στις -7 μονάδες (από -16), ενώ τέλος, μόλις το 3% (από 10%) των επιχειρήσεων αναφέρει ακώλυτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, οι μισές δηλώνουν τη χαμηλή χρηματοδότηση, το 8% τις καιρικές συνθήκες και από 1/5 αμφότερα τη χαμηλή ζήτηση και τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες ως βασικότερα προσκόμματα στην εύρυθμη λειτουργία του.

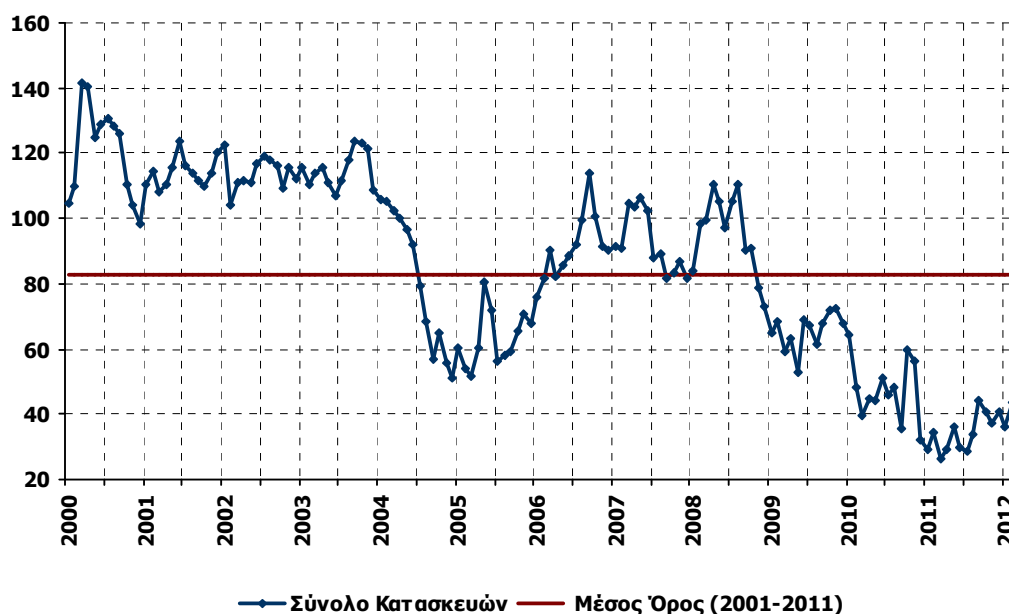
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Κατασκευές (1996-2006=100)		Μέσος όρος		Μέσος όρος							
		Min 26,3 Μαρτ-11	Max 123,8 Σεπ-03	2001-2011	2007	2008	2009	2010	2011		
2011											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
29,1	34,6	26,3	29,4	36,4	29,9	28,8	33,7	44,3	40,6	37,1	40,7
2012											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
36,4	43,4	33,2									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Οριακή υποχώρηση του επιχειρηματικού κλίματος

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** καταγράφει τον Μάρτιο περαιτέρω υποχώρηση, αυτή τη φορά οριακή, και διαμορφώνεται στις 51,9 μονάδες, κοντά στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο του Ιουλίου 2010. **Η επιδείνωση αποδίδεται στη μικρή άνοδο των εκτιμημένων αποθεμάτων και στην οριακή υποχώρηση των ήδη αρκετά εξασθενημένων προβλέψεων για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις.** Η ενίσχυση των αναιμικών τρεχουσών πωλήσεων αντισταθμίζει εν μέρει τις παραπάνω αρνητικές επιδράσεις. Σε κλαδικό επίπεδο, η άνοδος των προσδοκιών στα Είδη Οικιακού Εξοπλισμού και λιγότερο στα Οχήματα – Ανταλλακτικά, υπεραντισταθμίζεται από την πτώση στα Υφάσματα - Ένδυση – Υπόδηση, στα Πολυκαταστήματα και στα Τρόφιμα- Ποτά - Καπνός.

Αναλυτικότερα, ο αρνητικός δείκτης των *εκτιμήσεων των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις* αμβλύνεται ελαφρά τον Μάρτιο και διαμορφώνεται στις -69 μονάδες (από -72), με το συντριπτικό 76% των επιχειρήσεων (από 80%) να αναφέρει μειωμένες πωλήσεις το τρέχον τρίμηνο. Βραχυπρόθεσμα, οι προβλέψεις των λιανεμπόρων για την *εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο* εξασθενούν, με το σχετικό δείκτη να χάνει 2 μονάδες και διαμορφώνεται στις -58 μονάδες. Στις *εκτιμήσεις για τα αποθέματα*, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο του προηγούμενου διμήνου, δίνει τη θέση του σε οριακώς θετικές εκτιμήσεις (στη +1 μονάδα από -3 μονάδες), ενώ σε σχέση με τις προβλεπόμενες παραγγελίες, το 65% των επιχειρήσεων αναμένει μείωσή τους (από 67%) και ένα 3-4% προσμένει το τελευταίο δίμηνο άνοδο. Οι προβλέψεις για την απασχόληση βαίνουν δυσμενέστερες, παρά τη μικρή ανάκαμψη του περασμένου μήνα, αφού πλέον πάνω από τις μισές επιχειρήσεις (από 41%) κρίνουν ότι οι θέσεις εργασίας θα μειωθούν περαιτέρω, με καμία εμπορική επιχείρηση να μην αναμένει άνοδο. Τέλος, ως προς τις τιμές, ο σχετικός αποπληθωριστικός δείκτης παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, στις -30 μονάδες, με το 1/3 των επιχειρήσεων να εκφράζει προσδοκίες μείωσης των τιμών προκειμένου να αναθερμανθεί η ζήτηση των προσφερόμενων προϊόντων του τομέα.

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός**, μετά την ανάκαμψη του περασμένου μήνα, τον Μάρτιο καταγράφουν σημαντικές απώλειες, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κατά 16 σχεδόν μονάδες χαμηλότερα, στις 70,8 μονάδες, στη δυσμενέστερη επίδοση του τελευταίου εξαμήνου και χαμηλότερα έναντι της αντίστοιχης περσινής τιμής του (84,8 μονάδες). Όλα τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας συμβάλλουν στην πτώση του δείκτη: οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις διευρύνονται, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να χάνει 16 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -37, ενώ οι προοπτικές για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις του κλάδου υποχωρούν εκ νέου μετά τη βελτίωσή τους τον Φεβρουάριο, με το δείκτη να υποχωρεί στις -38 μονάδες (από -11). Τα πολύ χαμηλά για την εποχή επίπεδα αποθεμάτων διατηρούνται και αυτόν το μήνα, παρά τη θετική μεταβολή του σχετικού δείκτη (στις -27 από -39 μονάδες), ενώ οι προβλέψεις παραγγελιών προς τους προμηθευτές κινούνται και αυτές πτωτικά, ύστερα από την άνοδο του περασμένου μήνα (στις -22 από -15 μονάδες το αντίστοιχο ισοζύγιο). Το δυσμενέστερο κλίμα επηρεάζει και τις προβλέψεις της απασχόλησης στον κλάδο, με το 42% των επιχειρήσεων (από 25%) να προβλέπει νέα πτώση και καμία επιχείρηση να μην αναμένει άνοδο. Τέλος, σε σχέση με τις τιμές, σχεδόν το 1/5 των επιχειρήσεων αναμένει μείωση (από 40%) και το 5% (από 14%) προβλέπει άνοδο.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση** τον Μάρτιο υποχωρεί και διαμορφώνεται σε νέο διαχρονικά χαμηλό επίπεδο, μετά το προηγούμενο χαμηλό ρεκόρ που σημείωσε τον Ιανουάριο, στις 35,6 μονάδες (από 50,4 μονάδες). Ο κλάδος εμφανίζει εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις σε όλα τα στοιχεία δραστηριότητας, η εξασθένηση των οποίων αναδεικνύει την ιδιαίτερα δυσμενή κατάσταση που επικρατεί σε αυτόν κατά το τελευταίο έτος. Έτσι, σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων (98% από 75%) εκτιμά μειωμένες πωλήσεις αυτό το τρίμηνο, ενώ το ίδιο, καθολικό ποσοστό προβλέπει υποτονικότερες παραγγελίες προς προμηθευτές στο επόμενο διάστημα. Ένα 86% των ερωτηθέντων προβλέπει

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE (DG ECFIN)
Μάρτιος 2012

πτώση και στις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου, ενώ παραπλήσιο είναι το ποσοστό εκείνων (84%) που αναμένουν περαιτέρω μείωση της απασχόλησης στον κλάδο. Τα αποθέματα κινούνται σε υψηλά για την εποχή επίπεδα (+11 από +15 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ τέλος, οι προβλέψεις για τις τιμές (65% των επιχειρήσεων προβλέπουν πτώση και καμία επιχείρηση δεν αναμένει άνοδο) υποδηλώνουν την παρατεταμένη τάση μείωσης των τιμών και των προσφορών σε μια ύστατη προσπάθεια τόνωσης της ζήτησης.

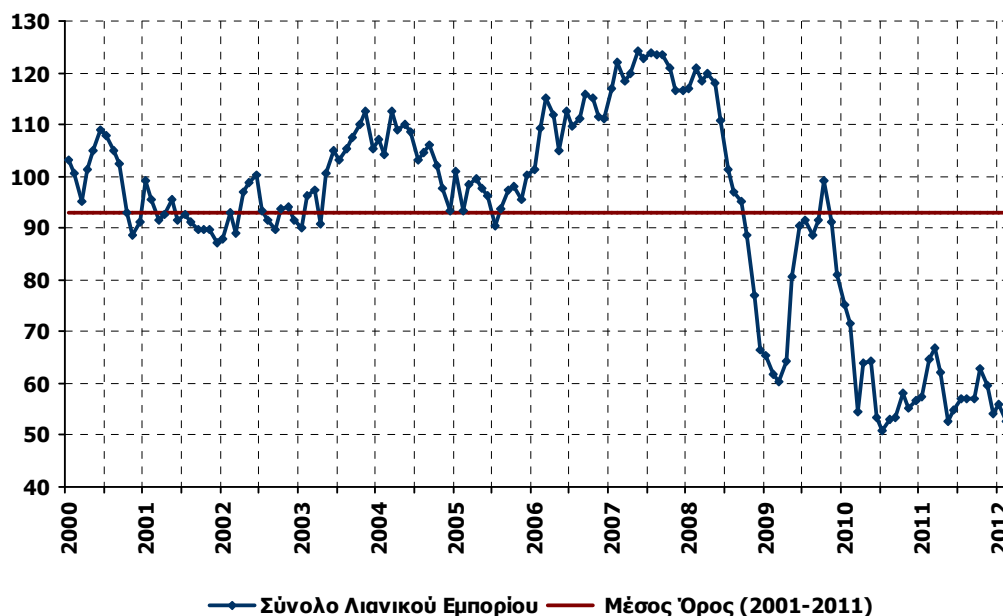
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		Μέσος όρος		Μέσος όρος							
		Min	Max	2001-2011	2007	2008	2009	2010	2011		
		50,8	124,3	92,9	120,8	102,5	80,4	59,2	58,9		
	Ιουλ-10	Μαι-07									
2011											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
57,5	64,8	66,7	62,0	52,9	55,0	56,9	57,2	57,1	62,8	59,7	54,1
2012											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
56,0	52,7	51,9									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 58,4 μονάδες (από 45,2 μονάδες), καλύπτοντας έτσι τις απώλειες του προηγούμενου μήνα. Η ανάκαμψη από τα πολύ χαμηλά επίπεδα του Φεβρουαρίου εκπορεύεται από την άνοδο στα εξαιρετικά χαμηλά ισοζύγια των εκτιμήσεων των τρεχουσών πωλήσεων (στις -65 από -92 μονάδες) και των προβλεπόμενων πωλήσεων του

επόμενου τριμήνου (στις -36 από -55 μονάδες). Σχετικά με τα αποθέματα του κλάδου, ένα 36% των επιχειρήσεων τα κρίνει ως υψηλά για την εποχή (από 19%) και ένα σχεδόν ισόποσο ποσοστό (31% από 17%) ως χαμηλά, ενώ σε σχέση με τις προοπτικές των παραγγελιών προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο, η μεγάλη πλειονότητα (72% από 76%) των επιχειρήσεων αναμένει μείωσή τους. Οι εξαιρετικά δυσμενείς προβλέψεις για την απασχόληση παραμένουν στα ίδια επίπεδα (στις -79 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ τέλος, στις τιμές, οι πληθωριστικές προσδοκίες εντείνονται, με τα 4/5 των επιχειρήσεων να αναμένουν ωστόσο σταθερότητα.

Ελαφρά ανάκαμψη σημειώνουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες τον Μάρτιο στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 50,8 μονάδες (από 47,6 μονάδες), πολύ χαμηλότερα όμως σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό επίπεδο του (66,8 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, οι πολύ χαμηλές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις των επιχειρήσεων ελαφρώς μετριάζονται (στις -73 από -89 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ και οι έντονα αρνητικές προβλέψεις των επερχόμενων πωλήσεων αμβλύνονται και αυτές ήπια (στις -58 από -64 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Περιοριστικά στη θετική μεταβολή του συνολικού δείκτη λειτουργεί το διογκωμένο ισοζύγιο των εκτιμημένων αποθεμάτων (στις +12 από -1 μονάδες), ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, ο έντονα αρνητικός δείκτης προβλέψεων των παραγγελιών προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο κερδίζει 4 μονάδες (στις -62). Δυσμενείς παραμένουν στον κλάδο οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το 70% των επιχειρήσεων να προβλέπουν περαιτέρω μείωση των θέσεων εργασίας και σταθερά καμία επιχείρηση να μην προσδοκά αύξησή τους. Τέλος, ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται σε αρνητικά επίπεδα, στις -22 μονάδες (από -24), αλλά η πτώση των τιμών δεν φαίνεται να αναθερμαίνει τη μειωμένη ζήτηση.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** κινούνται αντίρροπα τον Μάρτιο σε σχέση με τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη να χάνει τις 10 μονάδες που είχε κερδίσει και να διαμορφώνεται στα επίπεδα Ιανουαρίου, στις 50,6 μονάδες, σημαντικά χαμηλότερα και έναντι της αντίστοιχης περσινής τιμής του (82,7 μονάδες). Η πτώση προέρχεται από την κατακόρυφη μείωση στις προβλέψεις για τις πωλήσεις του κλάδου, με το σχετικό δείκτη να χάνει 31 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -65. Στις εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο των πωλήσεων, το σχεδόν απολύτως αρνητικό ισοζύγιο δεν μεταβάλλεται από τις -95 μονάδες, ενώ ως προς τα αποθέματα, οι ελαφρά βελτιούμενες εκτιμήσεις (στις -33 από -37 μονάδες ο σχετικός δείκτης), σε συνδυασμό με τις προβλέψεις για παραγγελίες προς προμηθευτές (στις -65 μονάδες το ισοζύγιο), υποδηλώνουν ότι αυτά δεν ανανεώνονται. Σε όρους απασχόλησης, το 1/5 των επιχειρήσεων του κλάδου αναμένει μείωση στις θέσεις εργασίας και τα υπόλοιπα 4/5 προβλέπουν σταθερότητα, ενώ στις προσδοκώμενες τιμές, το 56% των επιχειρήσεων (από 59%) αναμένει μείωσή τους και μόλις το 3% προβλέπει άνοδο τιμών το επόμενο διάστημα.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Μικρή άνοδος προσδοκιών από τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του προηγούμενου μήνα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες**, μετά από ένα πεντάμηνο συνεχούς υποχώρησης, τον Μάρτιο αλλάζει τάση τον Μάρτιο και διαμορφώνεται ελαφρώς υψηλότερα

από τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του Φεβρουαρίου, στις 55,2 μονάδες (από 53,4 μονάδες). **Περνώντας στους βασικούς δείκτες δραστηριότητας, είναι η ήπια άμβλυση στις ιδιαίτερα δυσμενείς εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο που οδηγεί σε μικρή ανάκαμψη το συνολικό δείκτη. Σε κλαδικό επίπεδο, ανοδικά κινούνται οι προσδοκίες στα Ξενοδοχεία – Εστιατόρια και στα Τουριστικά Πρακτορεία.** Αναλυτικότερα, οι έντονα αρνητικές *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους* εξασθενούν ελαφρά τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -37 μονάδες (από -45). Από την άλλη πλευρά, οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* χάνουν 2 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να επανέρχεται πλησίον του ιστορικά χαμηλού επιπέδου του Ιανουαρίου, στις -36 μονάδες. Σε ότι αφορά τις προβλέψεις *για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου*, ο δείκτης διαμορφώνεται εκ νέου στις -21 μονάδες, καθώς το 14% των επιχειρήσεων (από 7%) αναμένει βελτίωση της ζήτησης βραχυπρόθεσμα και ένα 35% (από 28%) προβλέπει αντίθετα υποχώρηση. Οι προοπτικές απασχόλησης του τομέα βαίνουν ελαφρώς δυσμενέστερες, με το σχετικό δείκτη να χάνει άλλες 5 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -30. Σε σχέση με τις τιμές, ένα 27% των επιχειρήσεων αναμένει νέα μείωσή τους, ενώ μόλις το 4% έχει πληθωριστικές προσδοκίες. Τέλος, παραμένει στο 16-18% των ερωτηθέντων το τελευταίο τετράμηνο το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, τα 2/5 επισημαίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους και από 1/5 αμφότερα την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και τους λοιπούς παράγοντες, όπως η γενική οικονομική κατάσταση και η ύφεση, η κρατική ανεπάρκεια σε συνδυασμό με τη γραφειοκρατία, ο περιορισμένος τραπεζικός δανεισμός, η υψηλή φορολογία, η καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου και οι καθυστερήσεις πληρωμών πελατών, οι απεργιακές κινητοποιήσεις, η εγκληματικότητα και η υποβάθμιση του κέντρου της Αθήνας κ.α.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών επισημαίνονται τα εξής:

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια** κινούνται ανοδικά, περιορίζοντας τις απώλειες του προηγούμενου μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 58,9 μονάδες (από 51,8 μονάδες), σε χαμηλότερα όμως επίπεδα έναντι της αντίστοιχης περσινής τιμής του (69 μονάδες). Η συνεχής πτώση των προηγούμενων πέντε μηνών στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων ανακόπτεται, με το σχετικό ισοζύγιο να αλλάζει τάση και να διαμορφώνεται στις -56 μονάδες (από -61). Ανοδικά κινούνται και οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, με το σχετικό δείκτη να κερδίζει 10 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -38, ενώ και η προβλεπόμενη ζήτηση τριμήνου βελτιώνεται, με το αντίστοιχο ισοζύγιο να ανέρχεται στις -11 από -19 μονάδες. Παρά τη μικρή κάμψη της απαισιοδοξίας, ο αρνητικός δείκτης των προβλέψεων για την απασχόληση βαίνει δυσμενέστερος και διπλασιάζεται στις -36 μονάδες, με τα 2/5 των επιχειρήσεων να αναμένουν μείωση των θέσεων εργασίας (από 21%) και ένα 5% να προβλέπει το αντίθετο. Ως προς τις τιμές, το 1/5 των επιχειρήσεων προβλέπει μείωσή τους στο επόμενο διάστημα (από 28%) και μόλις το 2% διατηρεί πληθωριστικές προσδοκίες. Τέλος, το 22% των επιχειρήσεων (από 20%) δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία, ενώ από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, το 65% κρίνει ως βασικότερο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης και το 9% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης.

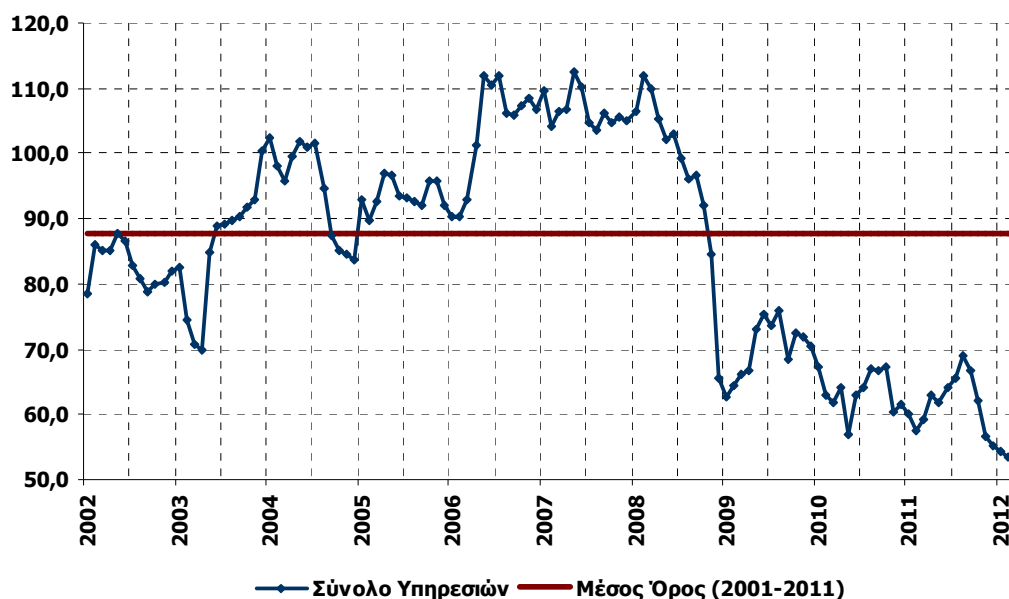
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Υπηρεσίες (1998-2006=100)			Μέσοι όροι								
	Min	Max	2001-2011	2007	2008	2009	2010	2011			
	53,4	122,5	87,8	106,6	97,8	70,1	63,6	61,7			
	Φεβ-12	3 ^ο τριμ 01									
2011											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
60,1	57,5	59,2	62,9	61,9	64,0	65,4	69,1	66,8	62,1	56,5	55,2
2012											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
54,2	53,4	55,2									

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(1998-2006=100)

Πηγή: IOBE

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τουριστικά Πρακτορεία**, μετά τη διαδοχική υποχώρηση των προηγούμενων τριών μηνών, ανέρχεται τον Μάρτιο, φθάνοντας στις 56,8 μονάδες, κατά 20 μονάδες υψηλότερα έναντι της ιστορικά χαμηλής επίδοσης του περασμένου Φεβρουαρίου, αλλά σημαντικά χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή τιμή του (81 μονάδες). Στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο περιορίζεται αυτόν το μήνα, στις -53 μονάδες (από -68), με τα 3/5 των επιχειρήσεων του κλάδου να δηλώνουν την απογοήτευσή τους (από 73%) και μόλις το 7% να δείχνει ικανοποιημένο. Οι ιστορικά δυσμενείς προβλέψεις του περασμένου μήνα για την εξέλιξη της ζήτησης βραχυπρόθεσμα κερδίζουν εξασθενούν σημαντικά, με το σχετικό δείκτη να αναρριχάται στις -20 από -50 μονάδες, ενώ σημαντική είναι η βελτίωση στις προοπτικές για τη ζήτηση εργασίας του κλάδου (στις -13 από -50 μονάδες ο σχετικός δείκτης), εν όψει άλλωστε των πασχαλινών εορτών και της αναμενόμενης απασχόλησης εποχικού προσωπικού. Ως προς

τις τιμές, το ισοσκελισμένο ισοζύγιο του περασμένου μήνα δίνει τη θέση του σε κατακόρυφη πτώση, στις -33 μονάδες. Τέλος, το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν απρόσκοπτη δραστηριότητα ενισχύεται και αυτόν το μήνα, στο 20% (από 14%), με το 43% των ερωτηθέντων να δηλώνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το σημαντικότερο εμπόδιο, το 23% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 13% λοιπούς, συγκυριακούς παράγοντες.

Μικρή υποχώρηση σημειώνουν τον Μάρτιο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 52,4 μονάδες (από 59,5 μονάδες), υψηλότερα έναντι της αντίστοιχης περσινής τιμής του (48,3 μονάδες). Το αρνητικό ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διπλασιάζεται στις -50 μονάδες, ενώ μεγάλη πτώση σημειώνει και η εκτιμώμενη ζήτηση του τρέχοντος τριμήνου (στις -25 από -9 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Αντιθέτως, εξασθενούν οι αρνητικές εκτιμήσεις για τη ζήτηση για το επόμενο τρίμηνο (στις -21 από -34 μονάδες). Σε ότι αφορά τις προβλέψεις για την απασχόληση, φαίνεται να επηρεάζονται από τις δυσμενείς τρέχουσες εκτιμήσεις, καθώς το ¼ των επιχειρήσεων αναμένει μείωσή της και μόλις το 1% (από 10%) προβλέπει άνοδο. Στο πεδίο των τιμών, τα 3/10 των επιχειρήσεων (από 37%) αναμένουν υποχώρηση και καμία επιχείρηση και πάλι δεν προβλέπει άνοδο. Τέλος, το 14% των επιχειρήσεων δηλώνει εκ νέου απρόσκοπτη λειτουργία, με το 27% των ερωτηθέντων να αναφέρουν την ανεπάρκεια ζήτησης, το 42% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 16% τους παράγοντες που συνδέονται με τη τρέχουσα οικονομική συγκυρία ως τα βασικότερα επιχειρηματικά εμπόδια.

Ήπια πτώση σημειώνουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες) τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να περιορίζεται στις 63,5 μονάδες (από 68,5 μονάδες), πολύ χαμηλότερα έναντι της περσινής επίδοσής του (81,1 μονάδες). Η υποχώρηση του συνολικού δείκτη οφείλεται στην υποχώρηση όλων των στοιχείων δραστηριότητας: οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων εξασθενούν σημαντικά, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να διπλασιάζεται στις -21 μονάδες, ενώ και ο αρνητικός δείκτης στις προβλέψεις για την τρέχουσα ζήτηση καταγράφει απώλειες που τον διαμορφώνουν στις -10 μονάδες (από -3). Η εκτιμώμενη τρέχουσα ζήτηση επίσης περιορίζεται, αν και οριακά, με το 27% (από 24%) των επιχειρήσεων να αναφέρουν πτώση της το τελευταίο διάστημα και μόλις το 11% να δηλώνει άνοδο. Ως προς την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο παραμένει σχεδόν αμετάβλητο, στις -10 μονάδες, με τη συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων του κλάδου (84%) να προβλέπει σταθερότητα. Σχετικά με τις τιμές, οι ελαφρώς πληθωριστικές τάσεις ανατρέπονται, με το 15% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωση τιμών και ένα 6% (από 19%) άνοδο. Τέλος, 3 στις 10 επιχειρήσεις (από 26%) δηλώνουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, το 34% αναφέρει την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο κώλυμα, το 16% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 19% την τρέχουσα οικονομική κατάσταση.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες των υπηρεσιών **Πληροφορικής και Ανάπτυξης Λογισμικού** παραμένουν τον Μάρτιο στα ίδια σχεδόν επίπεδα με εκείνα του Φεβρουαρίου, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 47,5 μονάδες (από 48,3 μονάδες), οριακά υψηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή επίδοση (45,3 μονάδες). Οι αρνητικές εκτιμήσεις των

επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους διευρύνονται ελαφρά (στις -38 από -35 μονάδες ο δείκτης), ενώ μεγαλύτερη είναι η άνοδος των δυσμενών εκτιμήσεων της τρέχουσας ζήτησης του κλάδου (στις -41 από -26 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Αντίθετα, η πρόβλεψη για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου είναι λιγότερο δυσοίωνη σε σχέση με τη μέτρηση του Φεβρουαρίου (στις -28 από -41 μονάδες το ισοζύγιο), ενώ ως προς τις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο διευρύνεται οριακά, στις -28 μονάδες. Στο πεδίο των τιμών, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες διευρύνονται και τον Μάρτιο, με τα 3/5 των επιχειρήσεων να αναμένουν πτώση τιμών (από 44%) και καμία επιχείρηση για τρίτο κατά σειρά μήνα να μην προβλέπει άνοδο. Τέλος, το 18-19% των επιχειρήσεων το τελευταίο τρίμηνο δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία, με το 35% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης ως το σημαντικότερο επιχειρηματικό πρόσκομμα, το 32% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 12% τις τρέχουσες δυσμενείς οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: Μάρτιος 2012

Μικρή άνοδος της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης, μετά την πτώση του Φεβρουαρίου κοντά στο ιστορικά χαμηλό του επίπεδο, τον Μάρτιο ενισχύεται ελαφρώς και διαμορφώνεται στις -79,3 μονάδες (από -83,5), στη λιγότερο δυσμενή επίδοση του τελευταίου εξαμήνου. Η **άρση του νομισματικού κινδύνου και οι προσδοκίες από την επανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, έχουν σίγουρα λειτουργήσει θετικά σε αυτή τη βελτίωση. Ωστόσο, οι αβεβαιότητες σχετικά με τις επιπτώσεις της εφαρμογής του νέου προγράμματος χρηματοδότησης στην οικονομία γενικότερα, αλλά και στα εισοδήματα των πολιτών παραμένουν. Η βελτίωση του Μαρτίου θα πρέπει να αποδοθεί ως ένα βαθμό και στην προσέγγιση σε μια εκλογική διαδικασία, γεγονός που όπως δείχνουν τα σχετικά μεγέθη από το 1981 που ξεκίνησαν οι έρευνες αυτές πάντα δημιουργούν προσδοκίες, λόγω και της άμεσης παρέμβασης της κοινωνίας στο πολιτικό περιβάλλον της χώρας.** Τα ελληνικά νοικοκυριά όμως παραμένουν με σημαντική διαφορά τα πλέον απαισιόδοξα έναντι των υπόλοιπων ευρωπαϊκών νοικοκυριών. Σταθερά, στην κούρσα απαισιοδοξίας ακολουθούν οι Πορτογάλοι, οι Ούγγροι, οι Κύπριοι, οι Βούλγαροι και οι Ρουμάνοι, ενώ από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, η καταναλωτική εμπιστοσύνη κινείται ανοδικά σε 14 από αυτές τον Μάρτιο (από 12 τον Φεβρουάριο), ενώ θετικοί δείκτες καταγράφονται μόνο στην Φινλανδία, την Σουηδία και την Δανία. Αναλυτικότερα για την Ελλάδα:

■ **Αμβλύνονται οι πολύ απαισιόδοξες προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών τον Μάρτιο για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες ανακάμπτουν ελαφρά, μετά την υποχώρηση του περασμένου μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -73,2 μονάδες (από -78,9), στη λιγότερο δυσίωνα πρόβλεψη του τελευταίου εξαμήνου. Το 66% των καταναλωτών (από 71%), κρίνει ότι στο επόμενο διάστημα η οικονομική του κατάσταση θα επιδεινωθεί αισθητά, ενώ ένα 12% θεωρεί ότι δεν θα μεταβληθεί. Από την άλλη πλευρά, οι σχετικοί δείκτες στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη διαμορφώνονται αμφότεροι στις -9,4 μονάδες.

■ **Άμβλυνση και των πολύ χαμηλών προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ανάκαμψη κατά 8 μονάδες σημειώνεται τον Μάρτιο στις δυσμενείς προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -76,9 μονάδες. Το ποσοστό των καταναλωτών που προβλέπουν αισθητή επιδείνωση περιορίζεται στο 76% (από 84%), ενώ αυξάνεται ταυτόχρονα στο 4% (από μηδενικό) το ποσοστό εκείνων που αναμένουν μικρή βελτίωση. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινούνται επίσης ανοδικά, στις -22,1 και -21 μονάδες αντίστοιχα.

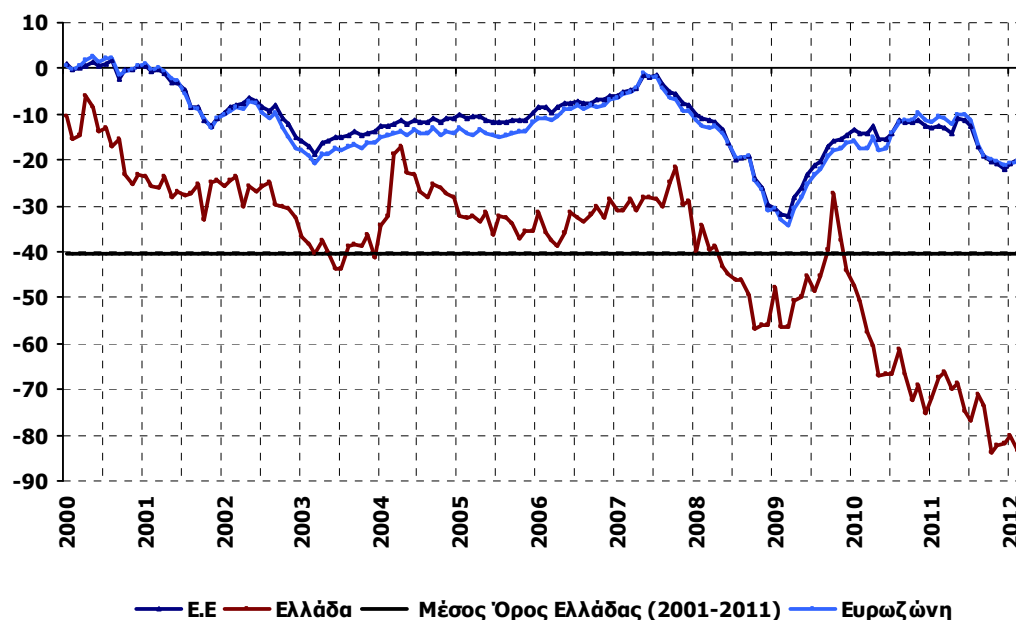
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

			Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2011	2007	2008	2009	2010	2011				
ΕΕ-27	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-12,2	-4,5	-17,7	-23,1	-13,2	-15,6				
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-13,4	-5,2	-18,4	-24,8	-14,2	-14,6				
Ελλάδα	-83,8 Οκτ-11	-16,9 Απρ-04	-40,3	-28,5	-46,0	-45,7	-63,4	-74,1				
2011												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-12,8	-12,5	-13,0	-14,1	-11,0	-11,2	-12,6	-17,0	-19,3	-20,5	-20,9	-22,1
Ευρωζώνη	-11,6	-10,3	-11,0	-12,0	-10,2	-10,0	-11,5	-16,8	-19,3	-20,1	-20,5	-21,3
Ελλάδα	-72,1	-67,3	-66,2	-70,0	-68,5	-75,0	-76,8	-71,2	-73,6	-83,8	-82,3	-81,9
2012												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-20,8	-20,1	-19,3									
Ευρωζώνη	-20,7	-20,3	-19,1									
Ελλάδα	-80,1	-83,5	-79,3									

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

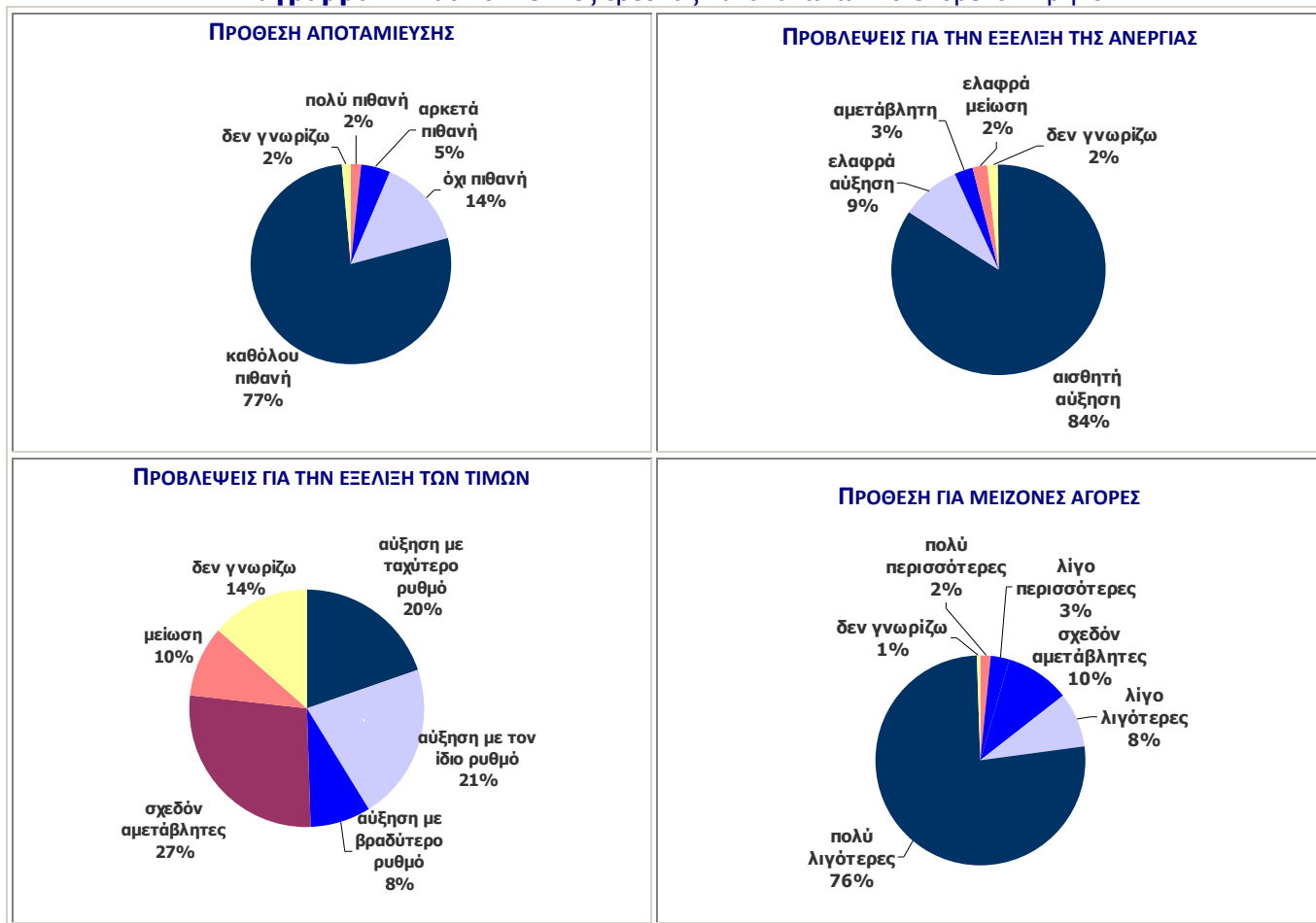
■ Νέο ιστορικό χαμηλό στην πρόθεση για αποταμίευση

Τον Μάρτιο σημειώνεται περαιτέρω πτώση στην πρόθεση για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται σε νέα, διαχρονικά ελάχιστα επίπεδα, στις -79,6 μονάδες (από -77,8). Το 7% των καταναλωτών θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή την αποταμίευση το επόμενο 12μηνο, ενώ το 92% (από 79%) τη θεωρεί μη πιθανή ή καθόλου πιθανή. Οι αντίστοιχοι αρνητικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται στις -10 και -11,3 μονάδες.

■ Παραμένουν έντονα δυσμενείς οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας

Ο δείκτης πρόβλεψης των καταναλωτών για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες βελτιώνεται τον Μάρτιο οριακά και διαμορφώνεται στις 87,5 μονάδες. Το 84% των πολιτών (από 86%) προβλέπει ότι η ανεργία θα αυξηθεί αισθητά, ενώ το 2% κρίνει ότι θα σημειώσει ελαφρά μείωση (από 1%). Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη μειώνονται στις +35,5 και +34,7 μονάδες αντίστοιχα.

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

Πηγή: IOBE

■ Περαιτέρω διεύρυνση των αρνητικών προβλέψεων για μείζονες αγορές

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, κλπ.), υποχωρεί και τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να χάνει 3 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -73,5. Ένα 5% των Ελλήνων καταναλωτών (από 3%) προβλέπει ότι θα προβεί σε λίγο ή πολύ περισσότερες δαπάνες, με το 85% (από 83%) να δηλώνει το αντίθετο. Οι σχετικοί ευρωπαϊκοί δείκτες βελτιώνονται οριακά στις -23,7 και -23,1 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη.

■ Έντονη αποκλιμάκωση των πληθωριστικών προσδοκιών

Τον Μάρτιο ο δείκτης πρόβλεψης των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες, επανέρχεται σε τροχιά καθόδου, «χάνοντας» 14 μονάδες και φθάνοντας στις 7,6 μονάδες. Το ποσοστό των καταναλωτών που προβλέπει αύξηση τιμών με τον ίδιο ρυθμό διευρύνεται στο 21% (από 10%), ενώ όσοι αναμένουν σταθερότητα αυξάνονται στο 27% (από 17%). Οι αντίστοιχοι ευρωπαϊκοί μέσοι όροι διαμορφώνονται πολύ υψηλότερα του ελληνικού δείκτη, στις +23,8 και +24 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη.

■ Άνοδος του ποσοστού εκείνων που «μόλις τα βγάζουν πέρα»

Ως προς την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τον Μάρτιο, το ποσοστό των ελληνικών νοικοκυριών που κρίνει ότι έχει αυξήσει λίγο την αποταμίευσή του παραμένει στο 9%, ενώ το ποσοστό που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» αυξάνεται σημαντικά, κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες, στο 63%. Το 14% (από 20%) των νοικοκυριών δηλώνει ότι αντλεί από τις αποταμιεύσεις του, ενώ τέλος, μειώνονται στο 13% (από 18%) όσοι αναφέρουν ότι έχουν χρεωθεί.